

MASAL

Olağanüstü olaylarla süslü, olağanüstü kişilerin başından geçen, zaman ve yer kavramları belirli olmayan hayalî olayların anlatıldığı yazılara **masal** denir.

- » Masalda eğitcilik ve öğreticilik esastır.
- » Masallardaki olaylar gerçeğe uymaz.
- » Kahramanlar olağanüstü özelliklere sahiptir.
- » Masalın geçtiği yer ve zaman belirsizdir.
- » Masallar tekerlemeyle başlar.
- » Masaldaki karakterler; cinler, periler, devler ve hayvanlar olabilir.
- » Masalların sonunda iyiler ödüllendirilir, kötüler cezalandırılır.
- » Ulusal konulara yer verilmez, evrensel konular ve mesajlar içerir.

DESTAN

Bir ulusun kahramanlıklarını, savaşlarını, büyük toplumsal olaylarını anlatan ve genellikle şiir (nazım) biçiminde oluşturulan eserlere **destan** denir.

- » Yazı türleri içinde en uzun olanıdır.
- » Efsaneden sonra bilinen en eski türdür.
- » Sözlü edebiyat ürünüdür; ancak sonradan yazıya geçirilen destanlar da vardır.
- » Olağanüstü olaylar ve kahramanlar vardır.
- » Destan kahramanları yarı tanrısal nitelikler taşıyan han, hakan ve kağan gibi kişilerdir.

EFANE

Halkın duygu, düşünce ve hayal dünyasında doğarak ağızdan ağıza dolaşan, gelenek ve göreneklerin oluşumunu etkileyen hikâyelere **efsane** denir.

- Hayal gücünün ürünü ve bilinen en eski türdür.
- » Eski dönemlerde tabiat olaylarının nedenlerini bilmeyen insanlar, bu olayları açıklama gereği hissetmişlerdir. Yağmurun yağması, gök gürültüsü, şimşek çakması gibi birçok olayı kendilerine göre yorumlamışlar, efsaneler vasıtasıyla bunlara açıklık getirmişlerdir.
 - » Efsanelerde kahramanlar Tanrı, ruh, melek gibi kavramlar bazen de taş, kaya, dağ gibi doğa parçası unsurlardır. Bu kahramanlar hikâyelerde kişileştirilir (teşhis) ve konuşturulur (intak).

ROMAN

Toplumların ve fertlerin başından geçmiş veya geçmesi mümkün olayları geniş olarak, ayrıntılarıyla anlatan yazı türüne **roman** denir.

- » Yaşanmış ya da yaşanabilir olaylar anlatılır.
- » Geniş bir zaman dilimini kapsar.
- » Olayla ilgili yer ve zaman bellidir.
- » Hikâyeye göre uzun eserlerdir.
- » Karakter sayısı fazladır.

HİKÂYE (ÖYKÜ)

Olmuş veya olabilecek olayları belli bir plan çerçevesi içinde yer ve zamana bağlı olarak anlatan yazı türüne **hikâye (öykü)** denir.

- » Yaşanmış ya da yaşanabilir olaylar anlatılır.
- » Dar bir zaman dilimini kapsar.
- » Olayla ilgili yer ve zaman bellidir.
- » Romana göre kısa eserlerdir.
- » Karakter sayısı azdır.
- » Serim, düğüm ve çözüm bölümlerinden oluşur.
- » Kısa soluklu eserlerdir.
- » Olay, başlangıçtan sonra doğru giden bir olayın bir anlık parçasıdır.

HATIRA (ANI)

Bir yazarın kendisinin yaşadığı ya da tanık olduğu olayları, sanat değeri taşıyan bir üslupla anlattığı yazılardır.

- » Geçmişteki olay üzerine yazılır.
- » Yazar, olayları kendi bakış açısından anlatır.
- » Anılar, yaşandığı dönem hakkında bilgi verir.
- » Anılarda, yazarın kişisel bakışı söz konusudur.